

Tài chính BHXH

Ths. Bùi Quỳnh Anh
Khoa Bảo hiểm – ĐH KTQD

Tài chính BHXH

4.1 Bản chất tài chính BHXH (TC BHXH)

4.2 Đặc điểm của tài chính BHXH

4.3 Quỹ BHXH

4.4 Đầu tư quỹ BHXH

4.1. Bản chất Tài chính BHXH

4.1.1. Tài chính BHXH

4.1.1.1. Hệ thống tài chính quốc gia

4.1.1.2. Tài chính BHXH

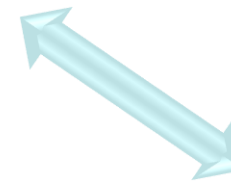
4.1.2. Phân biệt tài chính BHXH với NSNN và tài chính doanh nghiệp

4.1.2.1. Tài chính BHXH với NSNN

4.1.2.2. Tài chính BHXH với TCDN

4.1.1.1. Hệ thống Tài chính quốc gia

❖ Tài chính là tổng thể các **quan hệ kinh tế** trong phân phối tổng SPXH dưới hình thức giá trị, thông qua đó hình thành và sử dụng các quỹ tiền tệ nhằm đáp ứng yêu cầu **tích lũy và tiêu dùng** của các chủ thể trong nền kinh tế

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

Thị trường tài chính và tổ chức TC trung gian

- Thực hiện chức năng truyền dẫn vốn giữa các khâu TC.
- Căn cứ theo lĩnh vực và phạm vi hoạt động, các trung gian tài chính được chia thành 2 loại:
 - ✓ Ngân hàng
 - ✓ Và các tổ chức TC trung gian phi ngân hàng

Tổ chức TC trung gian phi Ngân hàng

- Là các tổ chức kinh doanh trong lĩnh vực TC - tiền tệ
 - Được thực hiện một số hoạt động ngân hàng như là nội dung kinh doanh thường xuyên, nhưng không được nhận tiền gửi không kỳ hạn → không có khả năng cung ứng các dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt .v.v.
 - BH, quỹ trợ cấp (tương trợ), công ty tài chính, công ty đầu tư ...
- TC BHXH thuộc khâu thị trường TC và các tổ chức TC trung gian phi ngân hàng

4.1.1.2. Tài chính BHXH

- ❖ TC BHXH thuộc một khâu TC trong hệ thống TC quốc gia tham gia vào quá trình huy động, phân phối và sử dụng các nguồn TC nhằm đảm bảo ổn định cuộc sống của NLĐ khi gặp RR, góp phần phát triển KT-XH của đất nước.

4.1.1.2. Tài chính BHXH

- Tài chính BHXH gắn với chủ thể nhất định
- TC BHXH gồm các QHKT có cùng đặc điểm, tính chất, vai trò
- TC BHXH được biểu hiện ra bên ngoài là một quỹ tiền tệ

4.1.2. Tài chính BHXH với NSNN và TCDN

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

4.1.2.1 Tài chính BHXH với NSNN

- ❖ NSNN là toàn bộ các khoản thu, chi của NN trong dự toán đã được cơ quan NN có thẩm quyền quyết định và được thực hiện trong một năm để đảm bảo thực hiện các chức năng và nhiệm vụ của NN

4.1.2.1 Tài chính BHXH với NSNN

➤ Phản ánh các QHKT phát sinh gắn liền với quá trình tạo lập, phân phối, sử dụng quỹ tiền tệ tập trung của NN

→ Quan hệ giữa nhà nước với:

- Công dân;
- Doanh nghiệp;
- Tổ chức xã hội;
- Quốc tế.

4.1.2.1 Tài chính BHXH với NSNN

➤ Là khâu TC giữ vai trò chủ đạo trong hệ thống TC quốc gia:

- Là quỹ tiền tệ tập trung có quy mô lớn nhất trong nền kinh tế
- Ra đời, tồn tại và hoạt động gắn liền với việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ của NN → gắn với chủ thể duy nhất - là NN
- Hoạt động thu, chi của NSNN luôn gắn liền với quyền lực KT-CT của NN
- Luôn chứa đựng những lợi ích chung, lợi ích

4.1.2.1 Tài chính BHXH với NSNN

- Được NN tiến hành trên cơ sở những luật lệ nhất định
 - Luật NSNN ban hành ngày 20-03-1996
- Được cơ quan có thẩm quyền quyết định:
 - Quốc hội quyết định dự toán NSNN và phân bổ NSNN, phê chuẩn quyết toán NSNN.
 - CP chịu trách nhiệm trước quốc hội, quản lý và điều hành NSNN
- Phân phối của NSNN chủ yếu là phân phối lại và không mang tính chất hoàn trả trực tiếp.

So sánh TC BHXH với NSNN

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

4.1.2.2 Tài chính BHXH với TCDN

- ❖ TCDN là tổng thể các QHKT phát sinh trong quá trình tạo lập và sử dụng các quỹ tiền tệ hoặc vốn hoạt động của DN nhằm đạt mục đích lợi nhuận trong khuôn khổ pháp luật của NN

4.1.2.2 Tài chính BHXH với TCDN

- Là khâu TC cơ sở trong hệ thống TC quốc gia, có quan hệ rất mật thiết với tất cả các bộ phận của hệ thống TC.
- Gắn liền với quá trình hoạt động kd của DN
- Các quan hệ TCDN đa dạng : quan hệ nộp, cấp phát giữa DN và NN; quan hệ thanh toán với các chủ thể khác trong XH, với NLĐ trong DN .v.v

4.1.2.2 Tài chính BHXH với TCDN

- Mang tính đa chủ thể
- Sự vận động của các quỹ tiền tệ, vốn kinh doanh có những nét riêng biệt:
 - Luôn gắn liền với các yếu tố vật tư và LĐ,
 - Ngoài phần tạo lập ban đầu chúng còn được bổ sung từ kết quả hoạt động kinh doanh, sự vận động của vốn kinh doanh

So sánh TC BHXH với TCDN

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

4.2. Đặc điểm của TC BHXH

- ❖ Không có mục tiêu lợi nhuận.
- ❖ Có tính chủ thể thống nhất. ★
- ❖ Có tính công cộng. ★
- ❖ Có sự kết hợp giữa tính hoàn trả và không hoàn trả, giữa tính bắt buộc và tự nguyện.

4.3. Quỹ BHXH

4.3.1. Khái niệm, đặc điểm, phân loại quỹ BHXH

4.3.2. Nguồn hình thành quỹ

4.3.3. Mục đích sử dụng quỹ

cuu duong than cong. com

4.3.1. Khái niệm, đặc điểm, phân loại Quỹ BHXH

4.3.1.1. Khái niệm, đặc điểm của quỹ BHXH

4.3.1.2. Phân loại quỹ BHXH

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

4.3.1.1. Khái niệm, đặc điểm Quỹ BHXH

- ❖ Quỹ BHXH là quỹ tiền tệ độc lập, tập trung, nằm ngoài NSNN.
 - Vừa là quỹ tiêu dùng, vừa là quỹ dự phòng
 - Là điều kiện cơ sở vật chất quan trọng nhất, có tính quyết định đối với sự tồn tại và phát triển lâu dài của cả hệ thống BHXH.

Đặc điểm cơ bản của Quỹ BHXH

- Ra đời, tồn tại và phát triển gắn với mục đích đảm bảo ổn định cuộc sống ...
- Hoạt động của quỹ không nhằm mục đích kinh doanh kiếm lời.
→ Nguyên tắc quản lý quỹ là cân bằng thu - chi.
- Là một quỹ tiền tệ tập trung lớn, tồn tại trong thời gian dài, luôn vận động biến đổi và có số dư tạm thời nhàn rỗi lớn.

Đặc điểm cơ bản của Quỹ BHXH

- Phân phối quỹ vừa mang tính chất hoàn trả, vừa mang tính chất không hoàn trả.
- Quỹ BHXH là hạt nhân, là nội dung vật chất của TC BHXH.
- Sự ra đời, tồn tại và phát triển quỹ phụ thuộc vào trình độ phát triển KT-XH của từng quốc gia và điều kiện lịch sử trong từng thời kỳ nhất định của đất nước. ★

4.3.1.2. Phân loại Quỹ BHXH

1. Theo hình thức triển khai

2. Theo tính chất sử dụng quỹ

3. Theo các chế độ BHXH

4. Theo đối tượng tham gia BHXH

4.3.2.Nguồn hình thành Quỹ BHXH

Quỹ BHXH bắt buộc

1. NLĐ và NSDLĐ
2. NN đóng góp hoặc hỗ trợ
3. Các nguồn khác

Quỹ BHXH tự nguyện

1. NLĐ
2. NN hỗ trợ
3. Các nguồn khác

Các đặc điểm thuận lợi của ĐTTG BHXH bắt buộc

cuu duong than cong. com

ĐTTG BHXH bắt buộc ở VN

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

Phương thức đóng góp hình thành quỹ

**Mức lương cá nhân
và quỹ lương đơn vị**

Phần lớn các quốc gia lựa chọn phương thức đóng góp theo quan điểm 1

cuu duong than cong. com

Tổ chức Quỹ BHXH

- Một quỹ duy nhất (gọi là quỹ BHXH thống nhất)
 - Chia thành một số loại quỹ nhỏ, độc lập nằm trong quỹ BHXH
- Hầu hết các nước chia thành các quỹ độc lập và có bộ máy tổ chức riêng để quản lý
- Vẫn được quản lý thống nhất dưới sự điều hành của hệ thống BHXH.

Mức đóng góp

- Là yếu tố quyết định sự cân đối thu - chi $Q \rightarrow$ cần được tính toán một cách khoa học
- Xác định phí BHXH phải đảm bảo các nguyên tắc:
 - Cân bằng thu chi
 - Lấy số đông bù số ít
 - Có dự phòng.
 - Mức phí phải được cân đối với mức hưởng, với nhu cầu BHXH và điều chỉnh sao cho tối ưu nhất.
- Mức đóng góp ở các quốc gia không giống nhau, phụ thuộc vào sự phát triển của XH và khả năng KT.

4.3.3. Mục đích sử dụng Quỹ BHXH

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

- Chi khác

4.3.3.1. Chi trả TR các chế độ BHXH

- Là khoản chi lớn nhất và quan trọng nhất
- Được thực hiện theo luật định và phụ thuộc vào phạm vi TR của từng hệ thống BHXH
- Một số nội dung cần lưu ý về khoản chi này:
 - Nguyên tắc chi trả
 - Cơ sở chi trả
 - Phương thức chi trả
 - Quy trình chi trả

Chi trả trực tiếp

- Việc chi trả do cán bộ của CQ BHXH trực tiếp thực hiện, không qua các đại lý trung gian.
- Mỗi cán bộ làm công tác chi trả của cơ quan BHXH chịu trách nhiệm chi trả cho ĐTH ở một số địa bàn hoặc một số đơn vị SDLĐ.
- Cán bộ làm công tác chi trả có trách nhiệm chuẩn bị mọi công việc có liên quan đến chi trả:
 - Nhận danh sách ĐTH,
 - Lên kế hoạch và thông báo thời gian chi trả cho từng địa bàn, đơn vị được phân công phụ trách
 - Chuẩn bị tiền chi trả
 - Thanh, quyết toán sau khi chi trả.

Chi trả gián tiếp

- Là phương thức chi trả cho ĐTH **thông qua đại lý chi trả.**
- Cơ quan BHXH ký kết hợp đồng với các cá nhân hay tổ chức làm đại lý chi trả:
 - ✓ Người đang hưởng TR, có trách nhiệm, uy tín ở địa phương, và được chính quyền địa phương giới thiệu,
 - ✓ Hoặc các tổ chức như NH, Bưu điện...

Chi trả gián tiếp

- Hàng tháng, đại lý chi trả:
 - ✓ Nhận danh sách ĐTH và tiền từ cơ quan BHXH các cấp hoặc nhận tại kho bạc để tiến hành chi trả cho ĐTH.
 - ✓ Sau mỗi kỳ chi trả, đại lý chi trả có trách nhiệm thanh, quyết toán với cơ quan BHXH.

Quy trình chi trả TR

Phân cấp
chi trả

Lập, xét duyệt
dự toán chi

Tổ chức
chi trả

Lập báo cáo,
xét duyệt
thanh quyết
toán chi

Thẩm định
chi trả

4.3.3.2. Chi phí cho sự nghiệp quản lý BHXH

- Là chi phí cho bộ máy quản lý
- Là khoản chi để tổ chức BHXH chuyên trách thực hiện các nghiệp vụ của mình:
 - ✓ Chi lương và các khoản có tính chất lương cho LĐ làm việc trong ngành BHXH,
 - ✓ Chi nghiệp vụ chuyên môn,
 - ✓ Chi quản lý hành chính
 - ✓ Chi mua sắm, sửa chữa TSCĐ

4.3.3.3. Chi đầu tư

- Khoản chi này thường được quản lý riêng, chặt chẽ theo quy định
- Được lấy từ khoản chênh lệch thu - chi quỹ BHXH và từ lợi nhuận do đầu tư quỹ
- Chi đầu tư gồm vốn gốc, nguồn bổ sung hàng năm và các chi phí khác để thực hiện đầu tư.

Vai trò của đầu tư quỹ BHXH

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

Nguyên tắc đầu tư quỹ BHXH

1. An toàn

2. Sinh lời

cua-duong-thao-cong.com

3. Đảm bảo khả năng thanh toán thường xuyên

4. Vì lợi ích xã hội

cua-duong-thao-cong.com

Các hình thức đầu tư quỹ BHXH

- Bắt buộc phải đầu tư phần lớn vào **trái phiếu CP** - lĩnh vực đầu tư hoàn toàn không RR → độ an toàn cao nhất trong các hình thức đầu tư.
- Đầu tư vào các thị trường TC trong nước (thị trường BĐS, thị trường CK ...), các dự án phát triển KT-XH với sự bảo lãnh của CP.
- Mở rộng đầu tư ra nước ngoài

- **Ưu, nhược điểm của các hình thức đầu tư**
- **Quy trình thực hiện đầu tư ở VN**